עבודת ישראל — וישב

וישב יעקב במד"ר כתיב בזעקך יצילוך קבוציך תני כנוסו וכנוס בניו הצילו מיד עשו. ואת כלם ישא רוח יקח הבל זה עשו ואלופיו ע"ש. ונרא' סמיכות הענין לפסוק וישב יעקב כי יש"ב נוטרקין י"ב שבטים ואמר המד"ר כי רמז הכתוב כי כנוס יעקב עם י"ב שבטים הצילוהו מיד עשו ואלופיו הנזכר למעל' בפ' וישלח. לכן ניחא מש"ה אלה תולדות יעקב יוסף והקשו המפרשים כי לא יוסף לבד תולדות יעקב ותירצו שם ולפי' הנ"ל ניחא דהלא במלת יעקב נקוד טעם רביע מלעיל והוא טעם מפסיק כנודע מהמדקדקים דהיינו שהזכיר הכתוב למעלה ברמז במלת ויש"ב יב"ש כנ"ל ואמר עליהם אלה תולדות יעקב וחוזר ואומר ענין בפ"ע יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה וגו':

ויראו אותו מרחוק וגו' ויתנכלו אותו להמיתו עיין פרש"י ונמצא בס' ישן נושן העתק מ"ש באמתחת מקובל גדול המכונה ר' נחמן בן שמואל ביאור על רש"י הלז אכן ביאורו צריך ביאור כי דבריו סתומי' וקצת מהם אבאר כיד ה' הטובה עלי. מ"ש כי כל הענין נכלל בפסוק והנ' נער בוכה וכתב כל הענין תבין כאשר תבין חנוך בן ירד ע"ש. ונקדים לזה דהנה י"ב שבטי ישורין צדיקי יסודי עולם חליל' להם למכור יוסף אחיהם בזדון עם הכירו בו שהוא צדיק יסוד עולם. אכן מאת ה' היתה זאת הסיבה לגלגל אבותינו למצרי' לכן טעו ונדמה ברוחם כי יוסף אחיהם אינו צדיק הגם שהוא מזרע אביהם מ"מ איזה בחי' פסולת שיצא ממנו כמו עשו מיצחק וישמעאל מאברהם וכמ"ש האר"י ז"ל להדיא זה הענין. ומן הידוע כי כל חוטא בשוגג ובפרט אשר האלהים אנה לידו הלא מיד אחר עשות החטא מתמל' חרטה ובושה ונפקחו עיניו לראות עד היכן הגיע הפגם במעשיו. לכן נבין אשר כתיב וישלחו כתונ' הפסים וגו' כי ענין שליחת כתונת הפסים לרמז על דבר גדול ושברון רוח אשר להם דהנה בהקדמת ת"ז דף ב' ע"ב איתא ובג"ד איקרי מלאך שר הפנים דע"י שליחא דא מתיחדין בשיתא יומין דחול אבל ביומא דשבתא לא סלקין תרין שמהן אילין וכו' ולא מתייחדין אלא בצדיק חי עלמין. ביאור הענין כי בששת הימים כנסת ישראל אינה במדרגה גדולה וצריכה למליץ ולפטרון והוא מט"ט הכותב זכיות ישראל ונעשה היחוד על ידו ונקרא שר הפנים ע"ש שהוא פונה פני ה' אל עמו ישראל ופני ישראל אל אביהם שבשמים כדרך היחוד וכמ"ש מלאכי רחמים חלו נא פני עליון אבל בשבת כשישראל עולין במעלה ונקראו בנים למקום אינם צריכים למליץ ונק' דמתייחדין בצדיק חי עלמין והבן. והנה בוודאי כשהם השבטים יחד בבית אביהם אז נעשה היחוד ביתר שאת ע"י יוסף הצדיק מרכבה לצדיק חי עלמין כנודע. אכן אחרי נמכר היה צ"ל היחוד ע"י מט"ט שר הפנים. וכבר אמרנו כי החוטא בשגגה אחרי עבור את החטא מרגיש בעצמו הפגם. ומסתמא השבטים הקדושים אחרי מכיר' יוסף בשגגה בסיבת ה' עליהם ויאורו עיניהם להביט האמת כי יוסף אחיהם הוא צי"ע ובהפרדו צ"ל היחוד ע"י המלאכי' הקדושים הנקרא פ' סקי"ן סגרי"ן י' הוא"ל מט"ט שכלם שמותיו כנודע ונרמזו בנוטריקון של פסי"ם וז"ש וישלחו כתונת הפסים כלומר לגלות המרירות אשר נולד על ידי הפרדם מאת אחיהם כי הם צריכים עתה לפסי"ם כנ"ל: וזה שאמר המקובל הנ"ל בפ' והנה נער בוכה כי מט"ט נקרא בסוד נע"ר כידוע וסיים כאשר תבין חנוך בן ירד כי חנוך הוא מט"ט כנודע וכאשר יתבאר עוד לקמן מענינים אלו: לכן סמך הכתוב למכירת יוסף ויהי בעת ההוא וירד יהודה שהורידוהו אחיו מגדולתו כי אחרי הפרד יוסף הצדיק אז' נתגלה הפגם במלכות בית דוד הבא משבט יהודה כנודע. ונסמך מעשה תמר להורות כי לולי שנמכר יוסף כי אז נעשה היחוד ע"י ביתר שאת ולא היה פגם במלכות בית דוד אז היה יהודה נושא אשה הראוי' לו ומוליד את פרץ וזרע המלוכ' אבל אחרי מכירת יוסף ונעשה פגם במלכות בית דוד ממילא שהיה צריך להיות לידת זרע המלוכה בהסתר ובהצנע ע"י תמורות וחילופים וע"י אשה ששמה תמר. ויראה יהוד' ויחשב' לזונ' ולא הבין מהו' הענין אחרי שהרגי' גודל תאותו ויצרו בוער בו לבא עלי'. וירא כי לא יכול לו והי' יודע בעצמו שהוא צדיק גמור וחליל' ליהוד' להיות פרוץ בעריות ע"כ הבין קצת כי לא לחנם יצאה אש מאת ה' להבעיר בו כח המתאוה אם לא שיולד מזה דבר גדול. ויאמר אליה הבה נא אבוא אליך פי' הזמנה כי זירז אותה להזמין א"ע בקדושה כי אין הדבר פשוט ולא יאונה לצדיק וגו'. ותאמר מה תתן לי כי תמר הבינה הדבר על בוריו כנשמע מס"ק וכפרש"י שראת' ברוה"ק שתתעבר ממנו מלכי' ונביאי'. ולכן הטעימה

אותו בדבריה למען ירגיש הענין ואמרה מ"ה תתן לי פי' שצריך להשפיע לה קדושת שם מ"ה לצורך היחוד כנודע ויאמר אנכי אשלח גדי עזים עיין בס"ק הביאור ותאמר חותמך ופתילך ומטך ואמרו במד"ר שרמזה חותמך זה מלכות ופתילך סנהדרין ומטך זה מלך המשיח שנאמר מטה עוזך ישלח ה' וכו'. דהיינו שרמזה לו שירגיש הענין כי מזה הענין תבנה ותכונן מלכות בית דוד והסנהדרין היושבים בחלק יהודה והמלך המשיח הנרמז בשם מטה שעתיד להטות כל עולמות כלם לקבל עליהם עול מלכות שמים וכן מט"ט שמו נקרא ע"ז הפעולה כנזכר בס"ק וזה המטה שהיה ביד משה ואהרן שהיה ע"י ההתחלה לפעולה הזאת להטות הכל תחת ממשלת יוצר הכל ולהבין כל יציר כי הוא יוצרו ועתיד להיות ביד המלך המשיח עיין במד"ר:

ולא שמע אליה לשכב אצלה. ופירש"י וכן במד"ר לשכב אצלה אפי' בלא תשמיש להיות עמה לעוה"ב ע"ש. ולכאורה קשה מה חידשו בזה חלילה ליוסף הצדיק לשכב במטה ארמית וכן לא יעשה. ונוכל לומר דהנה יוסף הצדיק ע"י מעשה הנסיון הזה נתגדל עד שנעשה מרכבה קדושה לבחי' צי"ע כנודע. והנה המרשעת הזאת צפתה באיצטרלוגין שלה שעתידה להוליד ממנה בן ונבאה ואינה יודעת מה נבאה כמבואר ואפשר שע"י איצטרלוגין שלה השכילה שע"י הנסיון הזה וכבישת יצרו יוסף הולך וגדול עד כי גדל מאוד להיות מרכבה קדושה כנ"ל ומדרך היצה"ר לעשות את שלו לכן הסיתה אותו שכבה עמי כלומר יהיה בלא תשמיש וכבוש את יצרך ותהיה מפליא לעשות אפילו במטה אחת עד שתשיג מדרגה היותר גדולה. אמנם תומות ישרים תנחם וחלילה לאדם להביא א"ע לידי נסיון פן יפול במהמורות בל יקום ואין סומכין על הנס. וכן עשה יוסף הצדיק לא שמע אליה לשכב אצלה אפילו בלא תשמיש פי' להגדיל הנסיון אשר ע"י כן יזכה לעוה"ב יותר וזהו להיות עמה לעוה"ב דהיינו שיזכה על ידה לעוה"ב וכמ"ש לדבורה לא מעוקציך ולא מדובשך: ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואמרו במד"ר יום שבת היה שנאמר כי בו שבת מכל מלאכתו ע"ש כי יוסף היה הולך בקדושתו כדרך הצדיקים במחשבת יחודים נפלאים וזה היה מלאכתו כמו שמסיים המד"ר שקרא ושנה מה שלמד מאביו כי סוד המקרא הוא תורה שבכתב ושונה המשניות תורה שבע"פ ומהם היחוד הגדול והקדוש. והמדרש הוציא הדרש מפסוק ואין איש וגו' כי היה יום השבת זמן שלש סעודות סעודתא דחקל תפוחין וסעודת עתיק' וסעודת ז"א ונרמזו בפסוק ויבא הביתה לעשות מלאכתו הוא מלכות כי האלף נחה. ואותיות הנשאר הם ואותיות מלכות סעודה א'. ואי"ן הוא סעודתא דעתיקא. אי"ש הוא סוד ז"א הנקרא איש וז"ש מה שלמד מאביו כי יעקב הוא סוד ז"א ודיוקנא של אביו נזדמנה לו לעשות היחוד לעילא והיה המשכתו ע"פ שלשה שמות אל הוי"ה אל שד"י אל אדנ"י ונרמזו בפ' ב' ויהי ה' את יוסף כי ויה"י גימט' א"ל עם הוי"ה הכתובה שם ויה"י איש מצליח רמז א"ל שד"י כי איש עם אותיותיו עולה שד"י. ויה"י בבית אדוניו רומז לשם א"ל אדנ"י אשר ע"י נעשה היחוד כנודע. ואמרו רז"ל שנעץ צפרניו בקרקע כי מדרך הצדיקים בפרט יוסף לתקוע אהלו למעלה ומחשבותיו שוטטים ברקי' לכל אשר תמצאנו ואחרי כבישת יצרו ונעשה מרכבה עליונה נעץ עשר צפרניו הם עשר מדותיו בקרקע רומז לשכינה הוא קרקע עולם. וינס ויצא החוצה מעולמות התחתונים. והיה שכרו. שהמרשעת הנ"ל בגדים שלבשה שחרית לא לבשה ערבית ועפ"כ נשאר בצדקתו ונדבק למעלה להתיחד עם הקדושה והשיג כעין זה לבושין דלבש בצפרא לא לבש בפניא לבושיו דלבש יומא וכו' היינו שיהיה לו תמיד בהירות חדש להתדבק עם יוצרו והבן: